

تطبيق مدل ADKAR با داستان هدهد و
سیمرغ در «منطق الطیر» عطار

در منطق الطیر، هدهد به عنوان راهبر و مرشد پرندگان نقشی مشابه یک رهبر
تغییر در مدل ADKAR ایفا می‌کند. او پرندگان را از بی‌هدفی به مقصد
خودشناسی می‌رساند و در این مسیر تمام مراحل تغییر فردی را طی
می‌کند .

۱. آگاهی (Awareness) - نشان دادن ضرورت تغییر

هدهد نخست پرنندگان را از وضعیت فعلی شان آگاه می‌کند: آن‌ها بی‌پادشاه، بی‌هدف و سرگردان‌اند. او اهمیت حرکت به سوی سیمرغ را توضیح می‌دهد:

- بیان مشکل نبود رهبری در میان پرنندگان
- توضیح اینکه سیمرغ پادشاه حقیقی آن‌هاست
- توضیح ضرورت سفر و تحول

به این ترتیب هدهد در این مرحله نقش «بیدارکننده» را ایفا می‌کند؛ یعنی با طرح مسئله و ترسیم چشم‌انداز، در پرنندگان آگاهی نسبت به ضرورت تغییر ایجاد می‌کند.

در واقع هدهد به سؤال اصلی پاسخ می‌دهد: **چرا باید تغییر کنیم؟**

ما همه مرغان و سیمرغ آن ماست
زان‌که سلطان جهان سیمرغ ماست
لاجرم ما را به سوی او راه هست
چون بود سلطان، چرا بی‌گاه هست

۲. تمایل (Desire) - ایجاد انگیزه و اشتیاق برای سفر

پس از ایجاد آگاهی، همدرد شوق و انگیزه حرکت را در دل پرندگان روشن می‌کند. او فواید این تحول را به زبان امید بیان می‌کند. لذا بعد از ایجاد آگاهی، همدرد تلاش می‌کند انگیزه و اشتیاق سفر را در پرندگان ایجاد کند:

- وعده رسیدن به سیمرغ در کوه قاف
 - توصیف عظمت و ارزش این مقصد
 - پاسخ دادن به بهانه‌ها و ترس‌های پرندگان (بلبل، طاووس، بط، کبک و ...)
- در این مرحله همدرد نقش الهام‌بخش را ایفا می‌کند و می‌کوشد تمایل و انگیزه درونی پرندگان برای آغاز سفر را تقویت کند.
- او عملاً به سؤال پرندگان پاسخ می‌دهد: **این سفر چه فایده‌ای برای ما دارد؟**

گر به سیمرغ آشنایی یابید
سر ز هر دو عالم آزادید
هر که او در راه این معنی فتاد
از دو عالم رست و جان تازه بداد

۳. دانش (Knowledge) - آموزش مسیر و مراحل تغییر

هدهد فقط انگیزه نمی‌دهد؛ بلکه **مسیر و روش سفر** را هم توضیح می‌دهد.

- معرفی مسیر سفر
- توضیح هفت وادی (طلب، عشق، معرفت، استغنا، توحید، حیرت، فقر و فنا)
- آموزش مفاهیم و مراحل سلوک

در این مرحله هددهد نقش راهنما و آموزگار را ایفا می‌کند و به پرندگان کمک می‌کند تا دانش و شناخت لازم برای ادامه مسیر را به دست آورند.

در این مرحله هددهد به پرندگان می‌آموزد: **چگونه باید این تغییر را طی کنند.** بنابراین برای اینکه پرندگان بدانند چگونه باید این مسیر را طی کنند، هددهد هفت وادی را معرفی می‌کند و معنای هر مرحله را توضیح می‌دهد.

گفت: ما را هفت وادی در ره است

چون گذشتی هفت وادی، درگه است

وادی طلب است اول قدم

پس دوم عشق است و آتش در علم

این همان مرحله‌ای است که در آن رهبر تغییر، نقشه راه و مهارت‌های مورد نیاز را آموزش می‌دهد.

۴. توانایی (Ability) - توانمند کردن پرنندگان برای ادامه مسیر - توان انجام تغییر

در مسیر دشوار هفت وادی، بسیاری از پرنندگان دچار تردید، ترس یا ناتوانی می‌شوند. هدهد با مثال‌ها، حکایت‌ها و دلگرمی‌ها به آن‌ها کمک می‌کند دانش را به عمل تبدیل کنند:

- راهنمایی عملی در طول سفر
- تقویت روحیه پرنندگان
- کمک به عبور از سختی‌های مسیر

یعنی کمک می‌کند دانش به **عمل واقعی** تبدیل شود.

بنابراین هدهد در این مرحله نقش مربی و توانمندساز، ایجادکننده هم‌راستایی فکری و معنایی را در میان سالکان و پشتیبان و هدایتگر در شرایط دشوار را ایفا می‌کند و به پرنندگان کمک می‌کند توانایی عملی لازم برای ادامه مسیر را در خود ایجاد کنند.

**گر هزاران دام باشد در جهان
چون تو مردی بگذر از دام و نشان
هر که مرد راه شد از جان گذشت
تا به مقصد راه مردان برگذشت**

۵. تقویت (Reinforcement) - تثبیت تغییر و جلوگیری از بازگشت

در پایان، سی پرند با حقیقتی تکان دهنده روبه‌رو می‌شوند:

سیمرغ همان سی مرغ است.

این لحظه بزرگ‌ترین نوع تقویت است—تغییری که درونی، پایدار و غیرقابل بازگشت می‌شود.

در پایان سفر، پرندگانی که باقی مانده‌اند می‌فهمند که **سیمرغ در حقیقت خود آن‌ها هستند** (سی مرغ). این کشف نوعی **تقویت عمیق و پایدار** تغییر است.

- ایجاد درک جدید از هویت جمعی
- تثبیت تحول درونی

- شکل‌گیری آگاهی تازه که مانع بازگشت به وضعیت قبلی می‌شود

دهد که از آغاز راهنمای این سفر بوده است، در این مرحله نقش تسهیل‌گر تحقق این آگاهی نهایی را ایفا می‌کند و زمینه را برای تثبیت این تحول درونی فراهم می‌سازد.

در واقع نتیجه سفر باعث **پایداری تغییر درونی** می‌شود. در این مرحله، نتیجه سفر خود پرندگان را به حقیقت تازه‌ای از هویت می‌رساند؛ همین شناخت است که مانع بازگشت به وضعیت اولیه می‌شود.

چون نگه کردند آن سی مرغ زود

بی‌شک این سی مرغ آن سیمرغ بود

در تحیر جمله سرگردان شدند

خویش را سیمرغ پنداران شدند

ما همبال روزی هستیم که سازمان‌ها و افراد بالاترین سطح خود شکوفایی را تجربه و به بهترین نسخه خود تبدیل شده و آن را حفظ کنند.

بزرگترین دغدغه مدیرانی که قرار است سازمان خود را از خوب به عالی تبدیل کنند چالش‌هایی است که راه حل آن‌ها درون سازمان وجود دارد و ما اعتقاد داریم که با رشد و بالندگی افراد و همچنین بلوغ سازوکارهای سازمانی، سازمان می‌آموزد چگونه با آن‌ها روبرو شده و مسیر تبدیل شدن به بهترین نسخه خود را طی نماید. سبا در این مسیر همبال مدیران ارشدی است که برای ایجاد بهبودهای متمایز، پایدار و اساسی در عملکرد خود در تلاش بوده و آرزو دارند سازمانی عالی داشته باشند، سازمانی که بتواند ضمن جذب افراد استثنایی، آن‌ها را مشتاق و حفظ نماید. سبا بر این باور است که سازمان‌های زیادی استحقاق رسیدن به این ظرفیت را دارند.

بود خود سیمرغ سی مرغ مدام

WWW.SABAMCG.COM

خویش را دیدند سیمرغ تمام

آدرس دفتر: تهران، خیابان جمال‌الدین
اسدآبادی (یوسف آباد)، بین خیابان
دهم و دوازدهم، پلاک ۹۴، واحد ۱۸

SABAMCG.COM

INFO@SABAMCG.COM

۰۲۱-۸۸۴۸۰۵۶۱

با تشکر از توجه شما
فصل‌های بعدی و قبلی مدل را از وب سایت ما دانلود کنید

ای هدهد صبا به سبا می‌فرستمت بنگر که از کجا به کجا می‌فرستمت